

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text> (остання редакція – від 02.04.2022).

5. Трудові відносини в умовах воєнного стану: що необхідно знати працівникам та роботодавцям. URL: [https://jurliga.ligazakon.net/news/210624\\_trudov-vdnosini-v-umovakh-vonnogo-stanu-shcho-neobkhdno-znati-pratsvnikam-ta-robotodavtsyam](https://jurliga.ligazakon.net/news/210624_trudov-vdnosini-v-umovakh-vonnogo-stanu-shcho-neobkhdno-znati-pratsvnikam-ta-robotodavtsyam).

## **ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ МЕШКАНЦІВ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ**

*Приходько Оксана Михайлівна*

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка*

***Анотація.** У статті розглянуто питання цивільного захисту населення, зокрема сільського, в умовах війни. Проаналізовано складові частини комплексу заходів щодо захисту населення, зменшення втрат та економічної шкоди України в разі виникнення надзвичайних ситуацій, які не були виконані в реальному житті під час воєнного стану. Показано, на яких саме етапах є великі проблеми і на що саме необхідно звернути увагу органам державної влади.*

***Ключові слова:** цивільний захист, сільське населення, загроза життя, заходи безпеки, евакуація.*

Забезпечення захисту населення і територій у разі загрози та виникненні надзвичайних ситуацій є одним з найважливіших завдань держави.

Актуальність проблеми забезпечення природно-техногенної безпеки населення і територій зумовлена тенденціями зростання втрат людей і шкоди територіям, що спричиняються небезпечними природними явищами, промисловими аваріями і катастрофами. Ризик надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру невпинно зростає. Але сьогодні ці всі явища, аварії, катастрофи відійшли на другий план через повномасштабну війну на території нашої держави. Окупанти знищують все на своєму шляху: інфраструктуру, житлові будинки, аеродроми та ТЕС, а особливо жорстоке ставлення у них до цивільного населення України. Тому актуальність обраної теми беззаперечна, бо як бачимо, найбільше постраждали мешканці невеликих міст, містечок та сіл, що є окраїною великих міст.

Захист населення і територій є системою загальнодержавних заходів, які реалізуються центральними і місцевими органами виконавчої влади, виконавчими органами рад, органами управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту, підпорядкованими їм силами та засобами підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, добровільними формуваннями, що забезпечують виконання організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних та інших заходів у сфері запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Загрози життєво важливим інтересам громадян, держави, суспільства поділяються на зовнішні та внутрішні і виникають як під час надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, так і воєнних конфліктів.

Зовнішні загрози безпосередньо пов'язані з безпекою життєдіяльності населення і держави у разі розв'язання сучасної війни або локальних збройних конфліктів, виникнення глобальних техногенно-екологічних катастроф за межами України (на землі, в навколосемному просторі), які можуть спричинити негативний вплив на населення та територію держави.

Внутрішні загрози пов'язані з надзвичайними ситуаціями техногенного і природного характеру або можуть бути спровоковані терористичними діями [1].

Як бачимо з інформації, що надходить зі засобів масової інформації в Україні наразі

не лише зовнішня загроза (війна), а й внутрішня. Це сепаратистські дії людей, що проживають в нашій державі, а працюють на інтереси ворога. Вони вже проявили себе як серед цивільного населення так і серед військових, призвівши своєю зрадою до багатьох смертей українців.

Головною метою захисту населення і територій під час надзвичайних ситуацій, загроз (внутрішніх і зовнішніх) є забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання і ліквідації їх наслідків, зменшення руйнівних наслідків терористичних актів та воєнних дій.

З метою захисту населення, зменшення втрат та шкоди економіці в разі виникнення надзвичайних ситуацій проводиться спеціальний комплекс заходів, складовими частинами якого є:

*Інформування та оповіщення*, яке досягається завчасним створенням і підтримкою в постійній готовності загальнодержавної, територіальних та об'єктових систем оповіщення населення.

*Спостереження за довкіллям*, забрудненням харчових продуктів, продовольчої сировини, фуражу, води радіоактивними, хімічними речовинами, мікроорганізмами та іншими біологічними агентами, забезпечується створенням і підтримкою в постійній готовності загальнодержавних територіальних систем спостереження і контролю з включенням до них існуючих сил та засобів контролю.

*Укриття в захисних спорудах*, якому підлягає, у разі необхідності, усе населення відповідно до приналежності (працююча зміна, населення, яке проживає в небезпечних зонах тощо), досягається створенням фонду захисних споруд.

*Евакуаційні заходи*, які проводяться в містах та інших населених пунктах, що мають об'єкти підвищеної небезпеки, а також у воєнний час є основним способом захисту населення і досягаються їх завчасним плануванням.

*Інженерний захист* проводиться з метою виконання вимог ІТЗ під час проектування і експлуатації споруд та інших об'єктів господарювання, наслідки діяльності яких можуть шкідливо вплинути на безпеку населення та довкілля.

*Медичний захист* проводиться для запобігання або зменшення ступеня ураження людей, своєчасного надання допомоги постраждалим та їх лікування, забезпечення епідемічного благополуччя в районах надзвичайних ситуацій.

*Біологічний захист* включає своєчасне виявлення чинників біологічного зараження залежно від характеру і ступеня зараження, проведення комплексу адміністративно-господарських, режимно-обмежувальних і спеціальних протиепідемічних та медичних заходів.

*Радіаційний і хімічний захист* включає заходи щодо виявлення і оцінки радіаційної та хімічної обстановки, організацію і здійснення дозиметричного і хімічного контролю, розроблення типових режимів радіаційного захисту, забезпечення засобами індивідуального та колективного захисту, організацію та проведення спеціальної обробки [2].

Перелічене вище дуже гарно виглядає на папері, і так би мало все і відбуватися, але, що ж ми маємо в реальності. Нічого. Як показали перші дні війни наша держава була не готова швидко і якісно зреагувати. Всі ті основні заходи практично не були реалізовані. Якщо у великих містах системи оповіщення підтримувались хоч на якомусь рівні технічної справності, то в селах вони взагалі відсутні ще з 90-х років. Укриття, як виявилось, знаходились в аналогічному стані: в містах занедбані або взагалі «прихватовані» і знаходяться під замками, тому простим людям потрапити туди при всьому бажанні і небезпеці нереально, а в сільській місцевості – взагалі відсутні. Незначним укриттям для багатьох сільських мешканців змогли стати лише власні невеликі погребі.

Єдиним правильним рішенням, на державному рівні, повинна була б стати евакуація. Це не заклики «Тікайте, якщо можете!», а дійсно евакуація всього населення з небезпечних територій. І якщо місцеве населення, за допомогою волонтерів, вивозилося потягами та автобусами до кордону з Польщею, то про жителів сіл усі забули.

Таким чином, можна зробити висновки, що в плані реалізації закону та програм

цивільного захисту населення, особливо сільського, держава має великі проблеми. І після закінчення війни та нашої перемоги органам державної влади потрібно повністю переглянути і кардинально змінити відношення до цивільного захисту всього свого народу.

#### Список використаних джерел

1. Атаманчук П. С., Мендерецький В. В., Панчук О. П., Чорна О. Г. Безпека життєдіяльності (теоретичні основи) : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Буйницький О. А. 2008. 108 с.
2. Ярошевська В. М. Безпека життєдіяльності : підручник. К.: ВД «Професіонал», 2004. 560 с .

## ФОРМУВАННЯ ПРИРОДООХОРОННОЇ СВІДОМОСТІ ЛЮДСТВА ШЛЯХОМ ВІДМОВИ ВІД ПЕРЕВИРОБНИЦТВА ОДЯГУ

*Продан Катерина Сергіївна*

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка*

*Анотація.* Новітні тренди «швидкої моди» реалізуються за низькими цінами, стимулюють значне надспоживання і створюють проблему перевиробництва одягу. В більшості випадків недоспоживаний товар закінчує життя на звалищі. Крім того, кожен етап виробництва одягу несе шкоду водній, наземній і атмосферній екосистемам. Ця проблема, безумовно, збережеться і в майбутньому, якщо не відбудеться переоцінка цінностей у свідомості споживачів.

*Ключові слова:* «швидка мода», екологія, перевиробництво одягу, надспоживання, захист довкілля, «повільна мода».

Перевиробництво одягу, в тому числі і актуального, сьогодні трансформувалося в одну з критичних екологічних і екосоціальних проблем. Типовим явищем в цьому проблемному секторі став так званий «fast-fashion», тобто «швидка мода», завдяки якій дизайнерський продукт поставляється на масовий ринок за відносно низькими цінами.

Fast-fashion – то є сучасний термін, який використовують модні ритейлери для того, щоб висловити швидке оновлення асортименту марки кілька разів на сезон. Одяг цього класу використовує модні тенденції, що представляються на Тижнях Моди як навесні, так і восени кожного року. За рахунок оптимізації ланцюга «виробництво-поставка» новітні тренди в редакції Fast-fashion виготовляються швидко і реалізуються недорого, що дозволяє споживачу купувати модні речі за значно нижчою ціною. Цю філософію швидкого виготовлення використовують великі роздрібні торгові мережі, такі як H&M, Zara, Peacocks, Topshop. Безперервний випуск нових продуктів робить одяг економічно ефективним інструментом маркетингу, збільшує упізнавання бренду і приводить до значного зростання темпів споживчих покупок. Маркетологи, таким чином, створили більше купівельних сезонів в одній порі року. Так, наприклад, іспанська роздрібна торговельна мережа Zara стала глобальною моделлю того, як зменшити час між розробкою і виробництвом. Тут новинки поставляються в магазини два рази на тиждень. Скорочення виробничих витрат дозволяє Zara виробляти більше 30000 одиниць продукції щорічно для майже 1600 магазинів в 58 країнах [2].

Абсолютно очевидно: «швидка мода» стимулює значне надспоживання і створює проблему надвиробництва. Американці сьогодні купують у п'ять разів більшу кількість одягу, ніж вони це робили в 1980 році. Доля Fast-fashion на ринку одягу зросла з 15% у 2008 році до майже 30% у 2015 р. Розвинені країни, задовольняючи надмірний попит, виробляють все більше і більше одягу, сприяючи забрудненню, що викликане надвиробництвом, і це безперервний процес. В найкращому випадку недоспоживаний товар стає джерелом «секонд-хенд», але в більшості випадків він закінчує життя на звалищі. На звалищі опиняються і нові